

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR	13
1. GİRİŞ	15
2. ÇEVRE HAKKININ TEMEL KAVRAMLARI	19
I. Genel Olarak Hak Kavramı	19
II. İnsan Haklarının Kuşaklara Ayrılması	23
A. Birinci Kuşak Haklar	23
B. İkinci Kuşak Haklar	24
C. Üçüncü Kuşak Haklar	25
D. Dördüncü Kuşak Haklar	26
III. Çevre Hakkı Kavramı	27
IV. Çevre Hakkının Unsurları	34
A. Çevre Hakkının Konusu	34
B. Çevre Hakkının Öznesi	36
C. Çevre Hakkının Yükümlüsü	41
V. Çevre Hukukunun Temel İlkeleri	43
A. Sürdürülebilir Kalkınma İlkesi	44
B. Önleme İlkesi	46
C. Kirleten Öder İlkesi	48
D. Katılım İlkesi	49
E. Entegrasyon İlkesi	50
F. İşbirliği ve Eşgüdüm İlkesi	51
G. İhtiyat İlkesi	52
VI. Çevre Hakkının Usulî Araçları	54
A. Bilgi Edinme Hakkı	54

B. Katılım Hakkı	57
C. Yargıya Başvuru Hakkı	61
1. İdarî yargıya başvuru hakkı	61
2. Adlî yargıya başvuru hakkı	63
3. ULUSLARARASI VE ULUSAL HUKUKTA ÇEVRE HAKKININ GELİŞİMİ	65
I. Uluslararası Hukukta Çevre Hakkının Gelişimi	65
A. Stockholm Konferansı	65
B. Rio Konferansı	68
C. Aarhus Sözleşmesi	72
II. Ulusal Hukukta Çevre Hakkının Gelişimi	87
A. 1982 Anayasasında Çevre Hakkı	90
B. Çevre Kanunu	95
4. ANAYASA MAHKEMESİ'NİN BİREYSEL BAŞVURU KARARLARINDA ÇEVRE HAKKI	99
I. Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Nedir?	99
II. Bireysel Başvuru Konusu Olamayacak Karar ve İşlemler	102
III. Kişi Bakımından Yetki	104
A. Gerçek Kişiler	104
B. Tüzel Kişiler	107
C. Mağdur Kavramı	112
1. Kişisellik şartı ve actio popularis	113
2. Güncellik şartı	119
3. Doğrudanlık şartı	121
IV. Konu Bakımından Yetki	122
A. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Çevre Hakkına Bakışı	123
1. Yaşam hakkı ve çevre	126
2. Özel ve aile hayatına saygı hakkı ve çevre	128
3. Adil yargılanma hakkı ile etkili başvuru hakkı ve çevre	130
4. Mülkiyet hakkı ve çevre	133
5. İfade özgürlüğü ve çevre	134
B. Anayasa Mahkemesi'nin Çevre Hakkını Tarifi	135
C. Pozitif Yükümlülükler	139
V. Hakkın Sınırlandırılması	146

A. Kanunîlik	147
B. Meşru Amaca Uygunluk.....	149
C. Demokratik Toplumda Gereklilik ve Ölçülülük İlkesi.....	150
5. SONUÇ	155
KAYNAKLAR.....	159